

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลแขวงดุสิต ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) และ มาตรา ๑๑ (๖) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ศาลแขวงดุสิตส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ อ ๑๗๖๒/๒๕๖๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๓ เป็นโจทก์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยในความผิดฐานฝ่าฝืนข้อกำหนดซึ่งออกตามความในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ และข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ ข้อ ๑ โดยจำเลยโต้แย้งว่า มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ ของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยนั้นเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๒๖ จึงนำมาใช้บังคับแก่คดีนี้ไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เนื่องจากเป็น

บทบัญญัติที่ก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้การตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัตินั้นจะต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย ประกอบแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๖๑ ซึ่งสรุปได้ว่า ฝ่ายนิติบัญญัติหรือองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐจะต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานคือความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี โดยการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพประชาชนตามหลักการดังกล่าวนี้ต้องมีความเหมาะสม ความจำเป็น และได้สัดส่วนหรือมีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับกับสิทธิหรือเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากกฎหมายนั้น แต่บทบัญญัติทั้งสองมาตรา ประกาศและข้อกำหนดที่ออกตามความในมาตราดังกล่าวทั้งสองมาตรานั้นไม่สอดคล้องกับหลักความจำเป็นเนื่องจากไม่ใช่มาตรการที่อาจจำกัดสิทธิของปัจเจกชนน้อยที่สุด โดยพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) ที่ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนดห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย อาจกำหนดในกฎหมายให้ชัดเจนได้ว่าการชุมนุมดังกล่าวต้องมีจำนวนกี่คนจึงจะเป็นการชุมนุม รวมถึงการมั่วสุมบางประเภทก็อาจไม่มีผลต่อประโยชน์สาธารณะที่เป็นเรื่องความมั่นคงของรัฐหรือภัยพิบัติสาธารณะโดยสิ้นเชิง เมื่อยังมีมาตรการที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพน้อยกว่าอยู่ เนื้อความในมาตรา ๙ (๒) ที่กำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมใดก็ได้จึงขัดต่อหลักความจำเป็นอันเป็นหลักการย่อยของหลักความพอสมควรแก่เหตุและขัดต่อหลักความพอสมควรแก่เหตุในความหมายอย่างแคบเนื่องจากประโยชน์สาธารณะที่ได้รับกับสิทธิเสรีภาพที่สูญเสียไปไม่ได้สัดส่วนกัน ซึ่งเสรีภาพในการชุมนุมถือเป็นเสรีภาพที่สำคัญยิ่งในระบอบประชาธิปไตยดังที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เช่นกฎหมายพื้นฐานแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา ๘ วรรคแรก รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๑ ของสหรัฐอเมริกาและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. ๑๙๖๖ ข้อ ๒๑ และบทบัญญัติของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๑ (๖) ที่กำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการประกาศ “ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะได้” เป็นถ้อยคำทางกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารซึ่งมิใช่วิถีทางที่น้อยที่สุด เนื่องจากฝ่ายบริหารสามารถสั่งให้กระทำการใดก็ได้ทุกอย่างในบางกรณีอาจเป็นการลดทอนเสรีภาพส่วนบุคคลหรือในบางกรณีอาจก่อให้เกิดการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชน ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติสามารถกำหนดมาตรการอื่นที่จำกัดสิทธิ

หรือเสรีภาพน้อยกว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้ โดยกำหนดเป็นเรื่อง ๆ เช่นเดียวกับข้ออื่น และขัดต่อหลักความพอสมควรแก่เหตุในความหมายอย่างแคบ เนื่องจากประโยชน์สาธารณะที่ได้รับกับสิทธิเสรีภาพที่สูญเสียไปไม่ได้สัดส่วนกัน นอกจากนี้ บทบัญญัติของพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๑ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักนิติธรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อจำกัดอำนาจผู้ปกครองและป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครอง ทั้งในด้านกระบวนการ (Process) และด้านเนื้อหา (Substance) ซึ่งเนื้อหาของบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มีลักษณะที่ก่อให้เกิดการใช้อำนาจรัฐเกินขอบเขตและมีเนื้อหาองค์ประกอบทางกฎหมายที่ก่อให้เกิดการปิดเบี่ยงการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารโดยปราศจากเหตุผลโดยรัฐ เป็นกฎหมายที่มีความคลุมเครือและก่อให้เกิดผลตรงกันข้ามกับการจำกัดอำนาจรัฐอันเป็นสาระสำคัญของหลักนิติธรรม

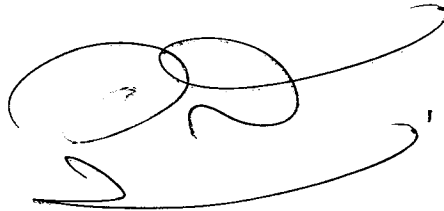
พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีเหตุผลในการประกาศใช้คือ “โดยที่กฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐที่มีหลากหลายรูปแบบให้ยุติลงได้โดยเร็ว รวมทั้งไม่อาจนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติสาธารณะและการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับความเสียหาย และเนื่องจากในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ซึ่งมีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้นจนอาจกระทบต่อเอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต และก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในประเทศ รวมทั้งทำให้ประชาชนได้รับอันตรายหรือเดือดร้อนจนไม่อาจใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุข และไม่อาจแก้ไขปัญหาด้วยการบริหารราชการในรูปแบบปกติได้ สมควรต้องกำหนดมาตรการในการบริหารราชการสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินไว้เป็นพิเศษ เพื่อให้รัฐสามารถรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัย และการรักษาสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทั้งปวงให้กลับสู่สภาพปกติได้โดยเร็ว จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ และป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้” โดยที่พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็ว หรือป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้ ... (๒) ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ...” มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่สถานการณ์ฉุกเฉินมีการก่อการร้าย การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือ

ทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล และมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปัญหาให้ยุติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันท่วงที ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศให้สถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความร้ายแรง และให้นำความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อมีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว นอกจากอำนาจตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย ... (๖) ประกาศห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยของประชาชน ...” วรรคสาม บัญญัติว่า “เมื่อเหตุการณ์ร้ายแรงตามวรรคหนึ่งยุติลงแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกประกาศตามมาตรา ๖ นี้โดยเร็ว” ซึ่งเมื่อมีกลุ่มผู้ร่วมชุมนุมเข้าไปขวางเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และแสดงสัญลักษณ์ชูสามนิ้วพร้อมกับกล่าวคำอันเป็นการคุกคามจากวังสถาบันพระมหากษัตริย์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓ นับว่ามีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของรัฐ และความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล อีกทั้งมิใช่การชุมนุมโดยสงบตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ ให้การรับรองไว้ นายกรัฐมนตรีจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป ด้วยเหตุผลและความจำเป็นคือ “โดยที่ปรากฏว่ามีบุคคลหลายกลุ่มได้เชิญชวน ปลุกเร้า และดำเนินการให้มีการชุมนุมสาธารณะโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะขึ้นในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการและช่องทางต่าง ๆ ก่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายและความไม่สงบเรียบร้อยของประชาชน มีการกระทำที่กระทบต่อขบวนเสด็จพระราชดำเนิน มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำที่มีความรุนแรงกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคล อันมิใช่การชุมนุมโดยสงบที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งยังกระทบโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลของมาตรการควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศที่อยู่ในภาวะเปราะบาง กรณีจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขกรณีดังกล่าวให้ยุติได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงทีเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ส่วนรวม” และเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ และเห็นชอบตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ไปจนถึงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยนายกรัฐมนตรีได้ออก

ข้อกำหนดตามความในมาตรา ๙ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการ
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ เพื่อให้การแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน
ที่มีความร้ายแรงนี้ยุติลงได้โดยเร็วและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ดังนี้ “ข้อ ๑ ห้ามมิให้มี
การชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ ตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิด
ความไม่สงบเรียบร้อย ข้อ ๒ ห้ามเสนอข่าว จำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือ
สื่ออื่นใด รวมตลอดทั้งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บรรดาที่มีข้อความอันอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัว
หรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อความมั่นคง
ของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในทวิราชอาณาจักร ...” ต่อมาในวันที่ ๒๒
ตุลาคม ๒๕๖๓ เหตุการณ์ร้ายแรงอันเป็นเหตุให้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง
ได้คลี่คลายความรุนแรงและยุติลง อยู่ในภาวะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการ
บังคับใช้มาตรการตามที่กำหนดในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาได้ตามปกติแล้ว
นายกรัฐมนตรีจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสาม และมาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่ง
พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ออกประกาศเมื่อวันที่ ๒๒
ตุลาคม ๒๕๖๓ ให้ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร
ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ และประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่
กรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้อำนาจ
ของนายกรัฐมนตรีออกข้อกำหนดห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใด
อันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) และออกประกาศห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เท่าที่
จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประเทศ หรือความปลอดภัยของประชาชน
ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๑ (๖) นั้น
เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงหรือเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงโดยเร็ว อีกทั้งในการปฏิบัติ
ตามมาตรา ๙ (๒) ได้กำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการปฏิบัติงานของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดพื้นที่และรายละเอียดอื่นเพิ่มเติม เพื่อมิให้มี
การปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ และการห้ามมิให้กระทำการใด ๆ
หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๑๑ (๖) ก็เป็นการกระทำเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคง
ของรัฐ ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สินของรัฐหรือบุคคลผู้เป็นประชาชนเท่านั้น แม้ว่าเป็นการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ก็กระทำเท่าที่มีเหตุจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงโดยเร็ว

ป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรง หรือระงับเหตุการณ์ฉุกเฉิน เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของ ประเทศชาติและประชาชนโดยรวม เมื่อเหตุการณ์ร้ายแรงยุติลงแล้ว นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิก ประกาศโดยเร็วตามบทบัญญัติมาตรา ๑๑ วรรคสาม อันมีลักษณะที่อยู่ในขอบเขตตามที่รัฐธรรมนูญให้รัฐ ตรายกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ได้ และกระทำเท่าที่จำเป็น มิได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพอื่นทั้งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการ ทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

จึงมีความเห็นว่า พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๑๑ (๖) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ